

Aan:
de minister van Economische Zaken en Klimaat,
de heer E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

Assen, 13 februari 2019
Ons kenmerk 7/5.15/2019000449
Behandeld door [REDACTED]
Onderwerp: Advies gewijzigd Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg

Geachte heer Wiebes,

In uw brief van 20 december 2018 vraagt u ons advies voor uw instemmingsbesluit voor het gewijzigde Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg van de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV. Wij maken graag gebruik van ons wettelijk adviesrecht als bestuurlijke vertegenwoordigers van onze inwoners. Wij voldoen met deze brief aan uw verzoek en ons advies is in de bijlage meer in detail verwoord. Ons advies aan u hebben wij zo goed mogelijk leesbaar voor niet ingewijden opgesteld. Wij verzoeken u dat ook te doen bij het formuleren van het ontwerp van uw besluit, zodat het voor onze inwoners begrijpelijk is. Wij stemden ons advies af met de provincie Groningen, de gemeente Noordenveld, de gemeente Westerkwartier en het waterschap Noorderzijlvest. Wij constateren dat er bij de inwoners en de gemeenten onrust, teleurstellingen en zorgen zijn. Die zijn versterkt door het voortraject en de wijze waarop overleg en procedures liepen. Wij verwijzen naar de adviezen van de gemeente Noordenveld en de gemeente Westerkwartier, waarin dat wordt weerspiegelt. Wij begrijpen en delen die zorgen.

Het afbouwen van de gaswinning, en het daarmee samenhangend vergroten van het werkvolume van de gasopslag, mag niet leiden tot overdracht van risico's van het Groningenveld naar het gasveld Norg. Vanaf het moment dat vermindering van gaswinning aan de orde was hebben wij benadrukt dat er met het verminderen van een probleem in Groningen geen sprake kan zijn van het creëren of vergroten van een probleem bij de gasopslag. Volgens de berekeningen is de kans op aardbevingen klein, maar deze zijn in de praktijk niet uit te sluiten. Schade afhandeling kan voor u geen weigeringsgrond zijn voor het instemmingsverzoek, maar het maatschappelijk belang is groot. Wij gaan ervan uit dat u zorg draagt voor een goede organisatie en snelle afhandeling van eventuele schademeldingen, met een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige afhandeling van alle schade, met oog voor de menselijke maat.

In de bijlage geven wij u meer in detail advies over de geldigheidsduur van uw besluit, het vastleggen van de opslagcapaciteit met het maximaal toegestane werkvolume in uw besluit, de aanscherping van het risicobeheerssysteem, de vormgeving van de monitoring en de toekomst van de gasopslag.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage: Advies gewijzigd Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg (NAM 2018)
km/coll

Afschrift aan Provinciale Staten van Drenthe

1. Geldigheidsduur

Wij adviseren u:

- uw eventuele instemming te doen gelden voor een beperkte periode tot 2022 of 2023.

Toelichting

U hebt besloten de gaswinning uit het Groningenveld in 2030 terug te brengen tot nul. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) en de Mijnraad hebben u geadviseerd de gaswinning uit het Groningenveld en de gasopslag in samenhang te bezien. Daarnaast heeft het SodM geadviseerd de opslag naar zes miljard¹ Nm³ uit te breiden om schommelingen in de productie en de vraag naar Groningengas verder te beperken en zo voor Groningen een verdere afname van het seismisch risico te bewerkstelligen (afname van door gaswinning veroorzaakte bodemtrillingen/aardbevingen). Tenslotte zal naar verwachting de situatie met betrekking tot de gaswinning uit het Groningenveld sterk veranderen op het moment dat de stikstofinstallatie in Zuidbroek gereed is, naar verwachting in 2022 of 2023. Wij adviseren u om deze redenen het gebruik van de gasopslag aan te passen op het moment dat de situatie met betrekking tot de gaswinning uit het Groningenveld verandert.

2. Opslagcapaciteit

Wij adviseren u:

- in uw besluit als voorwaarde het door u maximaal toegestane volume op te nemen.

Toelichting

Bij besluit van 26 juni 2014 is door u uitbreiding van de opslagcapaciteit van drie naar zeven miljard Nm³ vergund. Deze zeven miljard kan echter niet opgeslagen worden zonder vergaande en ongewenste aanpassing van de druk-bereiken (bovendruk en onderdruk), in het bijzonder in compartiment 2. Volgens de rapportage² is dat volume niet nodig om de seismiciteit (aardbevingen) in Groningen te verminderen, en volstaat een volume van zes miljard Nm³, waarbij aanpassing van de drukken niet leidt tot meer risico's dan waar eerder al vergunning voor was verleend. De omvang van het toegestane volume van de opslag hangt af van de gewenste afname van seismiciteit in Groningen zonder verschuiving van risico's naar de gasopslag. Wij adviseren u het werkvolume vast te leggen in een voorschrift bij uw instemmingsbesluit.

3. Risicobeheerssysteem

Wij adviseren u:

- de matrix uit het seismisch risicobeheerssysteem aan te laten passen.

Toelichting

Wat betreft het beheersen van aardbevingsrisico is voor het seismisch risico beheerssysteem een aanpassing van de matrix³ nodig, zodat sneller kan worden ingegrepen bij eventuele veranderingen in het seismische gedrag van het gasveld. Te ruim is het aantal 'events' (bevingen) van een bepaalde magnitude categorie (kracht van de beving op de schaal van Richter), voordat de niveaus oranje en

¹ Eén Nm³ is de hoeveelheid gas die een volume van één kubieke meter inneemt, bij een temperatuur van nul graden Celsius en onder absolute druk van 1,01325 bar. Bar is eenheid van druk; bij benadering 1 atmosfeer.

² 'Bouwstenen document' van de NAM ten behoeve van het gaswinningsplan Groningengasveld 2018-2019, het aangepaste opslagplan Norg 2018 en het advies van Staatstoezicht op de Mijnen in deze.

³ Aanvraag Instemming Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg d.d. 28/3/2017 Bijlage 4 Seismisch risico-beheersplan, hoofdstuk 5, paragraaf 5.3 – Seismisch risicobeheerssysteem, ongewijzigd onderdeel van het 'Gewijzigd Opslagplan Norg 2018'

rood in werking treden, in relatie tot de eerder waargenomen seismiciteit bij de gasopslag. Die eerdere seismiciteit betreft slechts twee bevingen in 34 jaar met $M=1,5$ (in 1993 tijdens productie) en $M=1,1$ (in 1999 tijdens injectie). Met andere woorden: het protocol lijkt niet gevoelig genoeg voor trendbreuk.

4. Monitoringsnetwerk

Wij adviseren u ervoor te zorgen dat:

- ook zeer kleine trillingen boven en rondom Norg geregistreerd worden;
- de resultaten van de monitoring openbaar en makkelijk toegankelijk zijn en eventueel van een toelichting voorzien zijn.

Toelichting

Wij verzoeken u zorg te dragen voor voldoende omvang van het seismisch monitoringsnetwerk. Het monitoren heeft een tweeledige functie.

1. Het verhogen van de reservoirdruk boven de oorspronkelijke druk leidt tot ongerustheid over de veiligheid bij omwonenden. Door ook de kleinst mogelijke trillingen en hun locatie onafhankelijk te laten monitoren, wordt enerzijds het vertrouwen in de gasopslag versterkt en anderzijds waardevolle input voor reservoirmodellering verkregen. Dit laatste kan ook voor mogelijke ontwikkelingen in de toekomst van nut zijn.

2. Naar aanleiding van het recente schrijven van de Tcbb en uw Kamerbrief⁴ heeft u aangegeven meer op monitoring in te willen zetten ten behoeve van het aantonen van de mogelijke relatie tussen schade aan gebouwen en trillingen (in plaats van een bouwkundige opname). Deze aanvullende monitoring is nuttig omdat het waarschijnlijk is dat er ook in de toekomst schade gemeld zal worden.

Tenslotte

Wij merken op dat in het gewijzigde Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg van 2018 nog steeds wordt voorzien in gebruik van de gasopslag Norg tot ca. 2060. Wij gaven bij punt 1 al aan dat het gewenst is dat uw besluit een beperkte geldigheidsduur heeft tot 2022 of 2023. Omdat u voornemens bent het Groningenveld in 2030 te sluiten, en de gasopslag met het Groningenveld als één systeem wordt beschouwd, kan niet worden uitgegaan van een looptijd tot 2060. Het is gewenst dat er in 2022 of 2023 een plan is voor de toekomst. Eventuele sluiting van de gasopslag zal op een veilige manier moeten plaats vinden.

⁴ Brief van de Tcbb aan de minister van EZK, d.d. 6 september 2018; Kamerbrief d.d. 21 december 2018, 32 849, nr. 156, onderdeel 2: Evaluatie nulmeting aan gebouwen.